Ч. 212 Середа 22 вересня (4 жовтня) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Адміністрація улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатаній вольнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвской“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвской“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на четверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на четверть року 1 зр. 35 к
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к

Болгарскій Бісмаркъ.

Цѣкаву и пôдъ многими взглядами замѣтну статью помѣстила пôдъ повысшимъ заголовкомъ берлиньска „Vossische Ztg.“ Кôлько правды въ сѣй статьи, не знаємо сказати, але на всякій случай годить ся приглянутись ѣй ближше, позаякъ она кидає досыть ярке свѣтло на вôдносины болгарскй. Згадана ґазета пише:

Въ Болгаріи, видко, заносить ся на небезпечный конфліктъ: небезпечный въ першôмъ рядѣ для князя Фердинанда и для єго такъ высоко цѣненои новои династіѣ болгарскои. Не єсть то нѣчого нового, що двораки, якихъ князь кобурґскій и єго мати привели зъ собою до Болгаріѣ, нерадо дивили ся на вплывъ, якій має президентъ міністрôвъ Стамболовъ и на то, що вôнъ своимъ блескомъ ставить позаду навѣть самого князя. Имъ не сподобалось також поступованє болгарскихъ достойникôвъ, котрѣ пôдчасъ принятій на болгарскôмъ дворѣ не знали ся на етикетѣ дворскôй и не хотѣли глубоко клонити ся передъ княземъ, котрого препѣ лишь самъ народъ вынѣсъ на престолъ въ Тирновѣ. Неразъ вже були всѣлякѣ сцисѣ, котрѣ однакожь Стамболовъ умѣвъ за кождый разъ усунути при помочи княг. Климентины, котра видѣла добре, що лишь Стамболовъ може безпечно повести слабе судно болгарскои державы черезъ бурливѣ воды. „Шумать Мариця“ — співає ся въ народнôмъ имнѣ болгарскôмъ. Кн. Фердинандъ слухавъ радъ и все ишло добре ажь до часу, коли вырынула справа одруженя князя, котра роздразнила болгарскѣ партіи и витворила новѣ погляды.

Стамболовъ уважавъ самъ за добре утворити нову династію, котра бы прилучалась до часôвъ Арсенідôвъ и Шишманідôвъ; вôнъ не протививъ ся строго католицкôй княгини зъ дому Парма, хочь и самъ видѣвъ добре, що то може стати ся въ своихъ наслѣдкахъ небезпечнымъ. Змѣна конституціѣ въ справѣ постановъ що до выхованя княжихъ дѣтей заворушила болгарске духовеньство, а російска аґітація зумѣла заразъ выкористати ситуацію, але Стамболовъ умѣвъ дати собѣ раду. Вôнъ переперъ змѣну конституціѣ въ собранію, посередничивъ у Порты, застрашивъ екзарха и не допустивъ до аґітацій середъ духовеньства. Вôнъ вôдлучивъ ся навѣть вôдъ декотрыхъ своихъ товаришѣвъ въ міністерствѣ, котрѣ були иншого погляду въ сѣй справѣ; вôнъ хотѣвъ помочи князеви и забезпечити болгарску династію.

Все то єму удало ся. Княжу пару повитано величаво въ Тирновѣ, Маріи Людвицѣ наложено ново справлену корону а до титулу „Высокôсть“ додано „царска Высокôсть“. Вôдъ сеи поры уважалась, жадною державою непризнана княжа пара, дѣйстнымъ наслѣдникомъ болгарскихъ царôвъ. Княжа пара чула ся теперь безпечною и слухала теперь чимъ разъ частѣйшихъ пôдшептôвъ: „усунь першого твого дорадника, твого всемогучого майордомуса (дворского), пануй самъ якъ правдивый князь, а знайдешь пôдпору у добромыслячихъ въ народѣ; хто знає, може навѣть и помиришь ся колись зъ загнѣванымъ царемъ.

Въ Петербурзѣ пороблено вже давно кроки до помиреня зъ царемъ и може бути, що за цѣну помиреня поставлено усуненє Стамболова. Въ Софіи сполучили ся разомъ бувшѣ міністры Начевичь, Радославовъ и Тончевъ до опозиціѣ и розпочали въ своѣй ґазетѣ „Слободно Слово“ безпощадну борбу противъ Стамболова. Що Стамболовъ допустивъ ся не одной незаконности въ своѣй борбѣ противъ россійскихъ аґітацій, та що мусѣвъ допустити ся не одной, того нѣхто не заперечить и не подивуєсь тому; що вôнъ мусѣвъ зразити собѣ не одного, що не зважавъ на родиннѣ вôдносины, того не возьме єму нѣхто за зле. Похибокъ и надужить не дасть ся въ такихъ случаяхъ уникнути, коли оденъ чоловѣкъ мусить думати и дѣлати за цѣлый народъ, коли вôнъ на чолѣ малои Болгаріѣ мусѣвъ вести борбу противъ такъ великои державы, якъ Россія. Лишь слабодухи можуть за то докоряти Стамболову. Они забувають на то, що вôнъ привѣвъ назадъ въ тріюмфѣ до Софіѣ кн. Алекс. Батенберґа, що здушивъ всѣ змаганя до перевороту, що казавъ выбрати нового князя, що завѣвъ на ново добрѣ вôдносины зô всѣма державами крôмъ одной Россіѣ, що завѣвъ зовсѣмъ европейску адміністрацію, установивъ справедливѣйше выбиранє податкôвъ, утворивъ цивілізоване шкôльництво, побудувавъ зелѣзницѣ, управильнивъ фінансы и т. д.

И такого чоловѣка, котрого можна справедливо назвати „болгарскимъ Бісмаркомъ“, мали бы теперь усунути? Не хоче ся тому вѣрити, хочь „Моск. Вѣдом.“ вже давно заповѣдали, що Кобурґець хоче всадити Стамболова до „чорнои джаміѣ“ (софійского кріміналу); говорено навѣть, що Стамболовъ зробивъ якійсь заговôръ. Розумѣє ся, що то все була неправда, але все таки було щось въ тôмъ, и справа ся стала теперь поважнѣйшою. Орґанъ Стамболова „Свобода“ оголосила дня 26 вересня статю, въ котрôй докоряє опозиціи, що она надуживає имени князя, бо голосить цѣлому краєви, що князь хоче въ спôлцѣ зъ опозиціею усунути Стамболова. Князь — каже згадана ґазета — єсть за надто розумный, якъ щобы не знавъ, що дѣлавъ бы противъ духа конституціѣ, колибъ хотѣвъ усунути першого свого дорадника, котрый має довѣрє цѣлого краю. Коли опозиція ширить такѣ вѣсти, то робить на то, щобы выкликати ненависть въ народѣ

Вюга.

Написавъ — Борисъ Мартенсъ.

Лѣтна спека спочиває на украиньскихъ степахъ. Небо засунуло ся безконечною мрачною покрывою и набрало вôдъ неи нѣбы якоись олованои краски. Лишь вôдъ часу до часу выглядає сонце зъ поза неи и своимъ горячимъ промѣнємъ цѣлує степы, але тогды шле такѣ огнистѣ поцѣлунки, що готове тыми поцѣлунками спалити свою любку-землю.

— Васильку, чи сонце любить степы?

— Оно ихъ все таки не любить такъ дуже, якъ я люблю тебе, Яринко!

Василь и Ярина поминули вже послѣднѣ хаты въ селѣ и переходять теперь мостомъ, що стоить на невеличкôмъ потоцѣ, та шукають собѣ мѣсця на другôмъ березѣ, де бы вôдпочити.

Ярина то правдива донька украиньскихъ степôвъ. Лице у неи хороше и благородне, хочь грубыхъ чертъ, опалене вôдъ сонця, очи чорнѣ и палкѣ, губы высоко закроєнѣ, стать єѣ струнка а тѣло повне здоровля увыкле якъ до лѣтнои спеки такъ и до студеныхъ вѣтрôвъ степовыхъ въ зимѣ. Василь, то найбѣднѣйшій але й найкрасшій паробокъ въ селѣ.

Обоє черезъ хвильку дивили ся у чисту якъ сльоза воду въ потоцѣ, що тихенько журчала по камѣняхъ, а Ярина далѣ й вôдозвала ся:

— Нинѣ Дмитро знову заходивъ до тѣтки.

Колибъ Василя змѣя була укусила, то вôнъ не бувъ бы такъ кинувъ ся, якъ на тѣ слова дѣвчины. Захриплымъ, ледви чутнымъ голосомъ, каже вôнъ до неи:

— То вôнъ таки конче хоче тебе сватати?

Дѣвчина на то лишь потакнула головою.

— Яринко — пытає вôнъ благаючимъ голосомъ, — Яринко, щожь Дмитрови на то сказали?

— Тѣтка кажуть, нехай сватає, я не хочу!

Василь кинувъ ся передъ Ярину на землю и ставъ єѣ цѣлувати, якъ бы якій божевôльный, цѣлувавъ навѣть самъ крайчикъ єѣ свитины, цѣлувавъ доти, доки ажь дѣвча не розсмѣялось на весь голосъ и не опамятало єго.

— Чи ты здурѣвъ, чи що? Та пôдрешь на менѣ свитину. А отъ ты й не знаєшь ще навѣть, якій ты щасливый! Щожь то тогды будешь дѣяти, коли почуєшь, що тѣтка вволила мою волю. Она, бачишь, вже пристала на то, щобы мы пôбрали ся.

Василь сподѣвавъ ся всего на свѣтѣ, лишь не того и якъ бы крôзь сонъ споглядавъ на дѣвчину, що смѣяла ся передъ нимъ. А она обняла зрадованого обѣручь за шию и стала пристрастно єго цѣлувати. Вôдтакъ схопилась и мерщій побѣгла у село.

— Бувай здоровъ Васильку и розбери собѣ въ своѣй головцѣ, коли має бути наше весѣлє!

Василь дививъ ся за вôдходячою, доки она ажь не щезла єму зъ очей. Вôнъ дрожавъ вôдъ щастя якъ той горячій и сухій воздухъ степовый.

* * *

Василева бѣдна хатчина стоить на боцѣ вôдъ другихъ хатъ въ селѣ; ледви єѣ видко, коли ити черезъ село. Зъ тои поры, коли Ярина стала жѣнкою „послѣдного ґазды“ въ селѣ, якъ то звычайно называли Василя, було вже якось инакше. Теперь не оденъ споглядавъ на Василеву хату, бо єго кортѣло бодай на хвильку подивити ся на Яринине личко. Навѣть и богачь Дмитро, далекій своякъ Ярины споглядавъ на Василеву хату, хочь тогды за кождый разъ стававъ якійсь понурый. Ажь ось одного дня стало ся, чого доси не бувало — вôнъ таки зайшовъ до хаты.

— Видишь Васильку — каже до него Ярина, коли вже Дмитро бувъ вийшовъ — що вôнъ не такій злый чоловѣкъ, якъ ты думавъ; я таки правду казала.

— А таки було бы лѣпше, щобы вôнъ бувъ не заходивъ; теперь цѣле село буде о тôмъ говорити.

— Та нехай собѣ говорять! Яке намъ дѣло до того?

Коли Василь не вôдзывавъ ся, присту-

противъ краю, якъ то выкликало свого часу поступоване кн. Александра. Припустѣмъ, що князь хотѣвъ бы дѣйство усунути Стамболова, то се могло бы знову выкликати межиусобицю въ краю, зъ котрои наконецъ скористала бы Россія. Исторія инших народôвъ и Болгаріѣ доказує, що за кождый разъ, коли корона допустила ся якогось насильства супротивъ народу, сама корона найбôльше на тôмъ потерпѣла.

Стамболовъ — каже Voss. Ztg. — остерѣгає тымъ отверто князя и его дорадникôвъ. Добре буде то собѣ запамятати, бо инакше „болгарска династія“ перестане жити а князь Фердинандъ не буде мати навѣть милои згадки изъ свого правлѣня, бо не вѣвъ болгарскихъ дружинъ до побѣды, якъ колись Батенберґъ, котрый ще въ день своеѣ абдикаціѣ мôгъ сказати до своихъ вѣрныхъ: „До звиданя“ — розумѣє ся до звиданя, коли болгарска вôтчина буде его потребувати.

До Pol. Corr. доносять зъ Софѣѣ, що Стамболовъ рѣшучо тому заперечує, мовь бы межи нимъ а княземъ прийшло до якого непорозумѣня и мовь бы вôнъ мавъ уступити.

Переглядъ политичный.

Его Вел. Цѣсарь выѣхавъ оногды на ловы до Мірццуштеґъ. — Нинѣ мае представитись вся ґенераліція новому міністрови войны ґен. Кріґґаммерови.

Загальну сензацію выкликавъ маніфестъ Молодочехôвъ до народу, выданый въ Будапештѣ. Въ маніфестѣ сказано, що въ Чехахъ бувъ вже неразъ станъ выимковый, и що якъ давнѣйшій такъ и теперѣшный не буде мати нѣякого успѣху. Горожане Праги — сказано въ тôмъ маніфестѣ — не допустили ся прецѣнь нѣчого такого, що бодай оправдувати могло бы заведене стану выимкового. Послѣдни скандалы на улицяхъ выкликували тѣ, що раді зъ стану выимкового. Маніфестъ пригадує ческе право державне, котре опирає ся на праґматичнôй санкціи.

Въ редакціи Narod. List-ôвъ вôдбула ся вчера ревізія а такъ само и въ приватнôмъ помешканю д-ра Юл. Ґреґра, котре запечатано.

Укрѣпленя Букарешту, що складають ся зъ 18 фортôвъ головныхъ и тôлькожь фортôвъ посередныхъ суть, вже на укôнченю и зъ кôнцемъ сего мѣсяця будуть вже обсаджени залогою. Узброене фортôвъ пушками и панцирными вежами буде доконане лѣтомъ слѣдуючого року.

Новинки.

Львôвъ дня 3 жовтня.

— **Именованя.** Вільгельмъ Рафаловскій въ Золочевѣ и Фридерихъ Мяновскій въ Станіславовѣ именовани офіціялами ц. к. высшого Суду у Львовѣ.

— **Присяга президента мѣста Львова.** Минувшои недѣлѣ складали присягу президентъ и віцепрезидентъ мѣста Львова. При тôй нагодѣ мавъ п. Намѣстникъ промову до п. Президента, въ котрôй мѣжь иншимъ сказавъ: „Мушу радо зазначити, що репрезентація м. Львова пôдъ твоимъ проводомъ, п. Президенте, зробила богато, а хочь не все ще сповнене, що мы спôльно узнали за пильне, пожадане а навѣть конче потрѣбне, то таки можна сказати, що пов. репрезентація м. Львова не стратила часу, фондôвъ не жалувала, тыми фондами добре правила и рѣшила богато користныхъ ухвалъ. Лишає ся вамъ, поважани панове радни, ще богато до роботы, якъ отъ на пр. реформа мѣйского статута, упорядковане Маґістрату, уздоровлене мѣста, будова рѣзвицѣ, справа воды и каналізаціѣ, справа будовы театру, котра теперь менше приготовлена, нѣжь була передъ лѣтами. Може лучше буде, коли про театръ бôльше нѣчого не скажу, але я бажаю, щобы вы панове толкували собѣ се мовчане такъ, якъ треба. До того всего треба дочислити справу выставы краевои, котра намъ всѣмъ лежить на серци и мы докладаемо всѣхъ старань, щобы выпала якъ найкраще. Репрезентація м. Львова не щадить на се нѣ жертвъ, нѣ працѣ, заохочує всѣхъ и дає добрый прикладъ. Можна сказати, що головна заслуга поводженя выставы буде належати ся репрезентаціи Львова. Не можу тутъ не згадати ще про одну справу. Дня 5 с. м. выбирає Львôвъ одного посла. Я знаю, що рада мѣста яко така акціѣ выборчои не може вести и не повинна. Я зовсѣмъ не маю намѣру пôдпирати котрого будь кандидата и не говорю сего до васъ, яко репрезентантъ Правительства, такожь не маю на думцѣ боронити котре будь сторонництво або напрямки, — але яко обыватель сего краю и мѣста мушу звернути вашу увагу на обовязки, вôдъ котрыхъ усунути ся не можете, инакше на васъ вина упаде. Радъ бы мь, щобъ вы тѣ слова мои зволили приняти въ тымъ переконанемъ, въ якимъ и ихъ высказую; и застановити ся надъ ними, а потôмъ поступѣть собѣ такъ, якъ вамъ совѣсть и пересвѣдчене каже.“ — Зложивши присягу промовивъ п. Мохнацкій, котрого вже третій разъ выбрано президентомъ, и вказавъ на роботы, яки ще мѣсто мае зробити. Вôдтакъ президентъ вôдобравъ присягу вôдъ свого заступника, д-ра Зд. Мархвицкого, котрый теперь найбôльше занимає ся краевою выставою.

— **Доповняючій выбôръ** одного члена Рады повѣтовои въ Яслѣ зъ ґрупы громадъ мѣйскихъ розписано на 9 падолиста с. р.

— **Запросины.** Пôдписаный Выдѣлъ мае честь запросити П. Т. Членôвъ и Прихильникôвъ нашого товариства на торжество благословеня основаня дому „Руского Института для женщинъ“ въ Перемышли, котре вôдбуде ся въ суботу дня 25 вересня (7 жовтня) пôсля слѣдуючои проґрамы: 1) О годинѣ 8-ôй рано вôдправить ся въ катедральнôй церквѣ св. Литурґія. 2) О годинѣ 3-ôй пополудни вôдбуде ся на площи будовы (рôгъ улицѣ Татарскои и Капітульнои) заложене угольного каменя, пôдписане и вмуроване пропамятнои грамоты и благословене основаня. — Вôдъ Выдѣлу Товариства „Рускій Институтъ для дѣвчатъ“ въ Перемышли 18 (30) вересня 1893 — *Чеховичъ* предсѣдатель, *Матковскій* секретарь.

— **Огнѣ.** Дня 27 вересня о 10-ôй годинѣ передъ полуднемъ выбухъ огонь на передмѣстю Радехова „Качорôвцѣ“ и знищивъ 16 хатъ, 12 стодôлъ зô збôжемъ, и инши господарски будынки. Зъ погорѣлцѣвъ бувъ лише одинъ обезпеченый, прочи, люде незаможни або задовжени, стративши цѣлый добутокъ въ огни, стали жебраками. Причиною огню були мали дѣти, полишени дома безъ нагляду. — Дня 24 вересня въ ночи погорѣла хата Василя Крета въ Пôдсосновѣ. Шкода на 200 зр. була обезпечена въ „Славіи“. — Дня 28 вересня о 11-ôй годинѣ въ ночи выбухъ огонь въ Звенигородѣ и знищивъ 28 господарствъ. Вôдъ 7 лѣтъ горять господарѣ въ тôмъ самôмъ мѣсяци вже третій разъ. Шкода страшенно велика, ще не обчислена. Майже всѣ асекуровани або въ Славіи, або въ Краковскôмъ товариствѣ. Ганьба, що такъ велике и богате село анѣ одной сикавки не мае. Зъ Бôбрки не було сторожи огневои, хочь близько. — Вчера о годинѣ 10-ôй вечеромъ выбухъ огонь въ шопахъ цегольнѣ Менкеса у Львовѣ при ул. Сопôвскôй. Огонь не зробивъ бôльшои шкоды, бо загашено его скоро и вѣтеръ нѣсъ въ противну сторону вôдъ будынкôвъ.

— **Холера.** Вôдъ коли холера выбухла, т. е. вôдъ 2 серпня до кôнця мѣсяця вересня захорувало въ Галичинѣ на холеру 852 особъ, выздоровѣло 221 (т. е. 25 9%), померло 515 (отже 60%), лѣчить ся 116. Дня 30 вересня и 1 жовтня захорувало на холеру 22, выздоровѣло 12, а померло 19. Бактеріольоґічно стверджено холеру въ Гуменовѣ въ повѣтѣ калускôмъ и Копычинцяхъ въ пов. гусятиньскôмъ. Доси холера есть въ 82 громадахъ въ 24 повѣтахъ и въ мѣстѣ Краковѣ.

— **Одноразову науку** вôдъ год. 8 до 1 або й до 2 ои, розумѣе ся зъ перервами, заведено вже и въ нѣмецкôй ґімназіи у Львовѣ. (Доси була така наука лише въ ґімназіи Францъ Иосифа). Рада шкôльна розписала обѣжникъ до всѣхъ середныхъ школъ въ Галичинѣ зъ порученемъ, щобы застановили ся надъ тымъ, чи така

пила она до него, обняла его правою рукою за шию и споглянула ему въ очи.

— Думаешь може, що вôнъ буде тобѣ колись небезпечный?

Василь ажь задрожавъ на цѣлômъ тѣлѣ, але не сказавъ нѣчого, лишь пригорнувъ молоду жѣнку до серця.

* * *

Щасте, що втѣкае зъ палатъ, розсѣдае ся выгôдно въ бѣдненькôй хатѣ. Але неразъ и зъ вôдси его проганяють — чоловѣкъ, бачите, не умѣе шанувати велике щасте. Щасте Василя було за велике для него.

Хто мае стерегти щастя, то для него гôрше, але ще гôрше, коли то щасте хороша молода жѣнка.

Чого Василь побоювавъ ся, то й стало ся. Дружба Дмитра для его жѣнки була людемъ незрозумѣла. Ярина була за хороша, еѣ уста за рожевѣ, еѣ очи за палкѣ, якъ щобы хтось думавъ, що его чувство то не пристрасть.

Коли Василь змѣркувавъ, що люде въ селѣ не инакше лишь такъ думають, то его взявъ страшный бôль. Всѣлякѣ гадки страшно его мучили, вôнъ не мôгъ запанувати надъ ними и они роздирали ему серце. Разъ по разъ клявъ ся вôнъ, що не буде сумнѣвати ся о вѣрности Ярины, але що то помагало?

* * *

Вюга шалѣла степами. Густыми пласточками падавъ снѣгъ а степовый вѣтеръ гонивъ розрытыми масами снѣгу далеко и широко. Гудѣвъ и вивъ страшенно и пôдоймаючи снѣгъ высоко якъ хата въ гору, перевертавъ передъ собою все, що жило. Вюга, то страшна богиня; она шукае собѣ жертвы, нищить людей, ихъ дѣла — ихъ щасте!

Коли буря надходила, бувъ Василь за якимись орудками поза селомъ и она пригнала его завчасу до дому. Тутъ заставъ вôнъ Дмитра, що балакавъ собѣ зъ Яриною. Василя якъ бы щось въ саме серце уклуло, ледви що бувъ въ силѣ мовчки повитати Дмитра. Ажь страшно подумати — Дмитро зробивъ ся вже такій смѣливый, що заходивъ до хаты навѣть тогды, коли его не було дома!

Дмитро незадовго собѣ пôшовъ.

Мовчки лягъ собѣ Василь на запѣчку, ажь тогды споглянувъ, коли Ярина приступила до него.

— Василю!

— Чого?

— То такъ чогось лячно, коли ты не вôдзываешь ся.

Чогось не мае вôдваги говорити.

Василь злѣзъ изъ запѣчка и ставъ зворушеный ходити по хатѣ.

— Василю голубчику, скажи менѣ, що тобѣ такого?

— Чого приходивъ Дмитро до тебе?

— Нѣчого! Гадавъ, що тебе застане....

По хатѣ понѣсъ ся лишь страшный, глумливый реґôтъ и глухо вôдбивъ ся обь стѣны та сплывъ ся зъ жалôбными голосами завываючими шалѣючои на дворѣ бурѣ.

— Василю, та не смѣй бо ся такъ менѣ на глумъ — просила его молода жѣнка и зняла руки до него.

Василь знову зареготавъ ся.

— Дмитро гадавъ, що мене застане? Тажь видѣвъ, якъ я йшовъ изъ хаты!

Еѣ то дуже заболѣло и она майже ажь крикнула:

— Василю, то ты таки думаешь, що я тобѣ невѣрна.

Рѣсни сльозы покотились по лици молодои жѣнки. Сягнула борзо рукою и здоймила хрестъ изъ стѣны, поцѣлувала его дрожачими устами и впала на колѣна передъ чоловѣкомъ, що споглядавъ на ню грôзными очима.

— Василю, присягаю тобѣ на отсей хрестъ святый, що я невинна и що лишь твои уста дотулялись моихъ, а нѣчиѣ инши!

Наразъ вхопивъ Василь свою молоду жѣнку и пôднѣсъ еѣ въ гору. Двѣ сильни руки обняли еѣ гнучке тѣло и она почула наразъ, що вôнъ несе еѣ якъ ту дитину.

Рука якогось духа сѣе чудесне щасте въ отсѣй тѣснôй хатчинѣ, а тамъ на дворѣ вые и завывае вюга, богиня знищеня....

Василь пустивъ Ярину на помôстъ. Она пôдгортае ему волосе зъ чола й урадувана усмѣхаесь до него.

— Чей вже нѣколи не будешь зле о менѣ думати?

— Нѣ, Яринко! а хочь бы недобри люде не знати що о тобѣ говорили. Але того дня— очи Василя заблысли при сихъ словахъ якось дико — котрого я бы мавъ доказъ, то кленусь

одноразова наука користна и чи варто еѣ впровадити. Досвѣды зроблени навчилы, що наука така добра, бо дѣти мають цѣле пополудне вôльне и можуть вôдотхнути та побѣгати, що для ихъ здоровля конче потрѣбне.

— **Лиха година.** Петро Очеркевичь зъ Любѣлы зголосивъ ся въ суботу пополудни на инспекцію львôвскои поліціѣ и признавъ ся, що рано коло год. 9 пôдпаливъ стирту сѣна на фôльварку Філерôвка за Зимноюводою. Дальше признавъ ся, що зробивъ се зъ пôмсты, бо економъ В. заказавъ єму вôдвидѣти брата, котрый служить на Філерôвцѣ. Шкода выносить 500 зр. Очеркевичь каже, що стирту пôдпаливъ сѣрникомъ, коли на него прийшла „лиха година". Та лиха година приходила вже на него кôлька разôвъ, бо разъ хотѣвъ жѣнку забити, а другій разъ пôдпаливъ чужу загороду.

— **Нещасни пригоды** Дня 19 м. м. заняла ся на пятилѣтнôй Аннѣ Боднаръ въ Перемышлянахъ сукенка и она такъ попарила ся, що за кôлька годинъ померла. Пôшло се нещастє зъ того, що дитина пекла собѣ кукурузу на припѣчку. — Въ рѣцѣ Вишенцѣ коло цегольнѣ въ Рудкахъ втопивъ ся 27 лѣтный зарôбникъ Илія Бачиньскій, родомъ зъ Новосѣлокъ гостинныхъ. — Близько стаціѣ Калиновщина переѣхавъ поѣздъ зелѣзницѣ Гната Баюка зъ Бѣлобожницѣ. Вôнъ бувъ слугою на тôй стаціѣ, але єго выдалили, бо бувъ хорый на падачку. Здогадують ся, що вôнъ самъ кинувъ ся пôдъ машину. — Подôбне нещастє стрѣтило Василину Стражникъ зъ Гвоздця старого въ коломыйскôмъ повѣтѣ. Була хора на пропасницю пологову и въ ночи на 17 м. м. зôрвала ся въ горячцѣ зъ лôжка, вышла зъ хаты такъ тихо, що мужь не збудивъ ся и кинула ся въ сусѣдну керницю. Тамъ найдено еѣ ажь до двохъ дняхъ.

Всячина

— **Досвѣды на людяхъ.** Звѣстный природознавець Макс. Петенкоферъ зъ Монахіи, щобы выпробувати дѣланє бацілѣвъ холеричныхъ на людскій орґанізмъ, зъѣвъ культуры живыхъ бацілѣвъ холеричныхъ и єго здоровлє нѣчого не потерпѣло. Таки сами досвѣды зъ рôвнымъ успѣхомъ робили на собѣ инши природознавцѣ, якъ Бошфонтенъ въ Парижи, Еммеріхъ въ Монахіѣ и дръ Валь въ арміи индійскôй.

Послѣдными часами роблено ти пробы у Вѣдни въ институтѣ для експеріментальнои патольоґіи пôдъ проводомъ професора д-ра Штрікера на шѣстьохъ особахъ, котри зъѣли велики скôлькости прутнѣвъ (коммабацілôвъ), а помимо того нѣхто зъ нихъ не занедужавъ на азійску холеру. Тыми вôдважными особами були: д-ръ Гастерлікъ, слуга институту Альтенбурґеръ, асистентъ д-ра Штрікера д-ръ Штокмаєръ, два медики Шіцъ и Ґрафъ та одинъ приватный чоловѣкъ Розе. День и нôчь слуги институтски ждали на всѣ приказы згаданыхъ шѣстьохъ осôбъ, а чотирохъ лѣкарѣвъ слѣдило змѣны въ ихъ орґанізмахъ. На тыхъ шѣстьохъ особахъ зроблено вôсѣмь експеріментôвъ. Д-ръ Гастерлікъ и Альтенбурґеръ не выказали нѣякихъ змѣнъ, д-ръ Штокмаєръ терпѣвъ на бôль головы, безсоннôсть и легку пропасницю, у Шіца и Ґрафа була короткій часъ бѣгунка, а лишь Розе, котрого орґанізмъ дещо слабшій, занедужавъ, бо мавъ млости и воміты, але по вôсьмохъ дняхъ прийшовъ до себе. Але у всѣхъ тыхъ осôбъ не було симптомôвъ холеричныхъ. Проф. д-ръ Штрікеръ прийшовъ зъ того до такого заключеня, що прутнѣ у слабшихъ осôбъ выкликують певного рода занедужаня, але не стають ся безусловною и выключною причиною холеры.

Однако противъ того рода досвѣдôвъ пôднесено деяки сумнѣвы и Лєфлеръ, ученикъ Коха, такъ сказавъ про досвѣды Петенкофера и Емеріха: „Єсли бы бôльше число професорôвъ робило таки досвѣды, то мабуть лучились бы занедужаня и случаѣ смерти". На се вôдповѣвъ д-ръ Штрікеръ, описуючи свои експеріменты, такъ: „Єсли бы повысшій высказъ бувъ основаный на науковыхъ фактахъ, то наши пробы годились бы передъ судъ карный и чимъ бôльше було бы пробъ, тымъ бôльше були бы они карыгôдни. Теперь покôнчились пробы на шѣстьохъ особахъ и они всѣ здорови, тожь и преміса Лєфлера не має стôйности, бо зроблено десять експеріментôвъ на людяхъ, а не було нѣ одного случаю смерти". Вôдтакъ каже д-ръ Штрікеръ, що высказъ, мовь бы прутнѣ були у всѣхъ случаяхъ холеры азійскои, именно въ епідеміи зъ 1892 р., не конче оправдуєсь. Навѣть головна квестія, чи прутнѣ суть взагалѣ заразиною холеричною чи еѣ вытворюють, такожь ще не принята загально „Тожь єсли найдуть ся вôдважни люде — каже д-ръ Штрікеръ — що выставляють ся на небезпечнôсть якъ зô взгляду наукового такъ и для загального добра, щобы остеречи а взглядно охоронити иншихъ людей, то треба се поведенє порôвнати зъ поведенємъ вояка, котрый добровôльно стає на якôй небезпечнôй стôйцѣ".

Проф. д-ръ Штрікеръ додавъ до повысшои новинки ще таки вѣсти: Експеріменты на людяхъ роблено зъ отсихъ причинъ: Єсли бакцілѣ холерични, выгодовани въ лябораторіяхъ, дѣйстно спосôбни выкликати холеру, то занимати ся ними грозить небезпечностію не лишь для персоналу лябораторіи, бо мы властиво доси ще не знаємо, середъ якихъ обставинъ поодинокій случай занедужаня може статись початкомъ епідеміи. Опираючись на нашихъ досвѣдахъ, мушу заперечити першу премісу головну. Наши прутнѣ, выгодовани въ лябораторіяхъ не грозять такою небезпечностію. Ти бацілѣ, впроваджени въ бôльшôй скôлькости черезъ губу до орґанізму, можуть спровадити недугу, але єсли науково обходимо ся зъ ними и заховуємо найпростѣйши средства осторожности, то нема найменшои небезпечности навѣть для того, що коло нихъ робить. Квестія чи прутнѣ можуть дѣйстно выкликати холеру, не дасть ся порѣшити нашими досвѣдами. Лѣкарѣ, мѣжь ними д-ръ Драше, наглядаючи експеріменты, орекли, що недуга, на яку запали двѣ наши особы, не була холерою. Я рôвножь до того прилучаю ся. Але не забувайте, що можна найти ще и противни арґументы. Вкôнци треба и се зважити, що бацілѣ холерични можуть бути справдѣ причиною правдивои холеры, але въ лябораторіяхъ, черезъ годôвлю, можуть втратити свои для насъ небезпечни експеріменты.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. Дирекція зелѣзницъ оголошує: Дня 1 вересня отворено ново уряджену стацію Віза, положену въ кільом. 136·9 на шляху Прага-Молдава мѣжь стаціями Бріксъ и Осеґъ-Різенберґъ для руху особового, пакункового и товарового, отже для руху загального, а въ км. 137 того самого шляху мѣжь стаціями Бріксъ и Віза отворено пристанокъ Ліндавъ для руху особового и пакункового; натомѣсть зносить ся стацію Нідеръ-Оберлявшендорфъ на шляху Прага-Молдава, уряджену для руху загального и пристанокъ зелѣзничій Віза, положеный на шляху Дуксъ-Боденбахъ до теперь лишь для руху особового, пакункового и товарового переходового уряджений. Для обчисленя належитостей перевозовыхъ до стаціѣ Віза надаваныхъ або зъ вôдтамъ высыланыхъ посылокъ зъ выимкою вугля, важни суть постановы ґенеральнои тарифы товаровои ц. к. авс. зел. держ. часть II зшитокъ 1 зъ дня 1 сѣчня 1893. Належитости обчисляє ся на пôдставѣ вôддаленя кільометричного въ показнику к-нôмъ высше згаданои тарифы для стаціѣ Віза выказанои. — Для посылокъ вугля примѣнює сь покищо засады перевозови для стаціѣ Брукъ вычислени.

Телеграмы.

Вѣдень 3 жовтня. Шефъ секціѣ въ міністерствѣ справедливости бар. Спенсъ-Броденъ именованый намѣстникомъ Моравы. Уступившій намѣстникъ Лєбль одержавъ титулъ барона.

Чернôвцѣ 3 жовтня Вчера закрыто буковиньскій соймъ трикратнымъ окликомъ въ честь Є. Вел. Цѣсаря.

Парижь 3 жовтня. Карно обѣцявъ взяти участь въ ґалевôмъ представленю въ честь россійскои ескадры. Россійскій амбасадоръ повѣдомивъ міністра справъ заграничныхъ о телеґрамѣ царя, въ котрôй вôнъ складає сердечну подяку за оказану Карнотомъ и францускимъ правительствомъ симпатію зъ нагоды розбитя ся корабля „Русалка".

Мадридъ 3 жовтня. Многи Мавры напали на фортъ Меліля и притôмъ убили 8 вояковъ а 33 покалѣчили. Мароканцѣ мають велику страту. Зачувати, що испаньске правительство зажадає сатисфакціѣ.

тобѣ моимъ ангеломъ хранителемъ, що я бы тобѣ смерть зробивъ!

Ярина налякана вôдскочила вôдъ Василя, бо въ єго рукахъ блыснувъ довгій, острый нôжь.

Въ сѣй хвили буря страшно на дворѣ завыла и затрясла цѣлою хатчиною. Зъ пекольнымъ лоскотомъ летять потрѣскани вôкна до хаты. Якась страшна сила кидає Яриною до землѣ. Василь хоче зловити еѣ въ свои руки и вбиває ѣй острый нôжь, що держить въ руцѣ, въ само серце.

Она лишь зъ цѣлои силы закричала и впала нежива на землю, але голосъ еѣ заглушила буря, що якъ разъ зъ найбôльшою силою лютилась на дворѣ.

Вюга гонить дальше — страшна богиня радуєсь своєю жертвою, найкрасшою, яку коли небудь собѣ забрала.

* * *

Ярину знайшли опôсля зъ хрестомъ въ руцѣ и зъ острымъ ножемъ Василя въ тôмъ серци, що колись такъ горячо єго любило.

Всѣ уважали Василя убійникомъ своєѣ жѣнки. Та й не трудно було єго зловити. Єго найшли на улици, де єго поваливъ бувъ студеный якъ лѣдъ подувъ вѣтру....

Село Нова Нѣженка нинѣ якъ бы вымерло, бо всѣ пôшли до мѣста, вôддаленого на кôльканацять верстовъ, щобы тамъ послухати, якъ будуть судити убійника Ярины.

* * *

До салѣ судовои вводять нещасливого Василя — трицятьлѣтный мужчина, що колись мавъ таку силу, станувъ нинѣ зовсѣмъ безсильный передъ судомъ; волосє єму зовсѣмъ посивѣло, огонь въ очахъ потахъ. Розпочалась судова розправа.

— Василю — пытає судья — чи признаєшь ся до того, що ты убивъ свою жѣнку, Ярину?

Василь киває сумно сивою головою и середъ смертельнои тишины каже смертельнымъ голосомъ:

Вюга — — — вюга.

Судъ выдавъ вырокъ, що вôнъ виненъ.

* * *

Божевôльнôсть розпустила свои темни крыла на духъ Василя, душу єго вкрыла нôчна пôтьма, а зъ тои пôтьмы вылинають заєдно на перемѣну два образы, що розбуджують въ нѣмъ тысячни чувства и кидають нимъ на всѣ стороны; то якъ бы свѣтломъ сонця осѣняють єго глубоко пооране лице, то знову страшно нимъ выкривляють. Ось выступає передъ нимъ чуднои красы образъ: безконечный степъ, облитый свѣтломъ сонця, по нѣмъ ходить двоє людей такъ щасливыхъ, що вôдъ того щастя ажь сами себе не чують, то знову другій страшный:

„Вюга — вюга!"

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.